

VEELGESTELDE VRAGEN

Asbestbranden

Wat zijn de gezondheidseffecten van asbest?

Het inademen van losse asbestvezels die in de lucht zweven, kan een invloed hebben op je gezondheid. Adem je deze vezels in, dan komen ze in de longen terecht. Als je jarenlang heel veel asbestvezels inademt, dan wordt de kans groter dat je 10 tot 40 jaar later longkanker of mesothelioom (longvlies- of buikvlieskanker) krijgt. Het gevaar voor deze ziektes hangt sterk af van het aantal vezels dat je inademt tijdens je leven en wordt pas een groter risico voor mensen die jarenlang – dag in dag uit – grote hoeveelheden asbestvezels inademen. Zo blijkt ook dat stoflong (asbestose) vooral voorkomt bij mensen die op hun werk langdurig aan hoge concentraties asbestvezels werden blootgesteld.

Er is een asbestbrand in de buurt, wat moet ik doen?

De wind kan de rook verspreiden, deze rook kan asbestvezels en asbestresten (flinters) bevatten. Om blootstelling en hiermee gezondheidsrisico's te voorkomen, blijf je het beste uit de rook. Ga naar binnen, sluit ramen en deuren en schakel je ventilatiesysteem uit. Help mensen in je omgeving om ook uit de rook te blijven.

Verbranden de asbestvezels bij een brand?

Asbest is bestand tegen zeer hoge temperaturen (<1200°C) en sterke krachten, daardoor blijven bij een asbestbrand de eigenschappen en daarmee de risico's van de asbestvezels, behouden. Het asbesthoudende 'bindmateriaal' (zoals karton/papier, kunststof of cement) raakt vaak zeer zwaar beschadigd, verbrandt of versplintert tot kleine stukjes (flinters) en asbesthoudende asresten. Over het algemeen verspreiden deze (stukjes) asbesthoudende restanten zich in de directe omgeving van het incident.

Bij brand verandert asbest (afhankelijk van de asbestsoort) pas boven de 1200°C van structuur en verliezen de vezels hun gevaarlijke eigenschappen voor mensen. Bij een brand worden deze hoge temperaturen maar zelden bereikt.

Hoe gevaarlijk zijn vrijgekomen asbestvezels bij brand?

Dit verschilt per situatie en is afhankelijk van de hoeveelheid asbestvezels die zijn vrijgekomen en hoe lang de blootstelling heeft plaatsgevonden. Bij een brand gaat het vaak om een zeer korte blootstelling (uren) en is de blootstelling over het algemeen laag.

Kan de brandweer meten?

Wanneer de brandweer vermoedt dat er asbest vrijkomt bij de brand, zullen zij een asbestprocedure in werking zetten. De brandweer kan dit zelf niet meten en zij zullen daarvoor een gecertificeerd laboratorium in laten schakelen via de meldkamer.

Zit er nog asbest in de lucht nadat de brand geblust is?

Waarschijnlijk zullen er weinig vezels in de lucht zweven. De vezels zullen zijn weggewaaid of op de grond liggen. Door over brandresten heen te rijden of lopen, kunnen ze verbrokkelen waardoor mogelijk vezels vrij kunnen komen. Daarom is het verstandig het verspreidingsgebied niet te betreden tot het zorgvuldig is opgeruimd door een gespecialiseerd bedrijf. Ook kunnen verkeersmaatregelen genomen worden om verspreiding van de asbestvezels te beperken.

Wat moet ik doen als ik asbest zie liggen naar aanleiding van een brand?

Het is steeds mogelijk dat na de opruimingswerken asbesthoudende fragmenten of asbestflinters worden vastgesteld. Indien het sporadisch om enkele stukjes gaat, kan je ze zelf vermijden als je let op het volgende:

- Vertrappel het materiaal niet.
- Bevochtig het materiaal om vezelverspreiding te vermijden of reinig met natte doeken.
- Verpak de asbestfragmenten samen met de eventueel gebruikte natte doeken in een afgesloten luchtdichte zak.
- Bezorg de verpakte asbestfragmenten vervolgens aan het containerpark.

Loop zo min mogelijk over verontreinigde grond of gras om omwoelen en verspreiding zoveel mogelijk te voorkomen. Trek je schoenen buiten aan en uit.

Laat kinderen niet spelen op plaatsen waar stukjes asbest liggen of waar sprake is van een verontreiniging.

Als je twijfels hebt of er asbest in je huis of tuin terecht is gekomen, kan je contact opnemen met de gemeente.

Ik (mijn kinderen) waren buiten tijdens de brand in de buurt. Moet ik me zorgen maken over onze gezondheid?

Heb je de brandlucht ingeademd, dan kwam je mogelijk in contact met asbestvezels. Omdat deze gebeurtenis maar heel kort is in je hele leven, is de kans dat dit je ziek maakt heel klein. Het is geweten dat asbestvezels inademen op lange termijn schadelijk is voor je gezondheid. Vooral als je jarenlang heel veel van deze vezels inademde, heb je meer kans dat je er ook ziek van wordt. Meestal komen ziektes ten gevolge van asbest voor bij mensen die vroeger via hun beroep veel in contact kwamen met asbest. Ook al is de kans klein dat je er ooit ziek van wordt, toch is het belangrijk om steeds zo weinig mogelijk asbestvezels in te ademen. Dat doe je door de voorzorgsmaatregelen goed op te volgen.

Mag ik groenten of fruit eten uit de tuin na een asbestbrand in de buurt?

Asbestvezels zijn alleen gevaarlijk als je ze inademt. Als je ze inslikt of ze komen in contact met je huid is er geen gezondheidsprobleem. Het enige dat je moet vermijden is dat je de asbestdeeltjes (ook via schoenen) mee naar binnen zou nemen waar ze dan eventueel later kunnen opwaaien. Spoel daarom bij twijfel de groenten of het fruit buiten grondig af met water.

Stel je visueel veel asbestdeeltjes vast, in het bijzonder fijne asbestflinters, laat dan eerst een onderzoek en sanering uitvoeren. De gemeente zal in samenspraak met een asbestdeskundige alle terreinen onderzoeken en waar nodig een asbestverwijdering laten uitvoeren door een saneerder.

Na onderzoek, al dan niet na sanering zal je op de hoogte gebracht worden wanneer je deze zones opnieuw kan betreden (vrijgave).

Mag ik eieren eten van mijn kippen na een asbestbrand in de buurt?

Je mag de eitjes van je kippen eten. Asbestvezels dringen immers niet door de eierschaal. Asbestvezeltjes die mogelijk op de eierschaal kleven, was je weg met water. Om te voorkomen dat de vezels vrijkomen in huis, doe je dat best voordat je de eitjes binnenbrengt. Is de kippenren bedekt met roet van de brand? Laat je kippen dan niet scharrelen totdat de ren terug proper is. Kippen pikken immers de roetdeeltjes op. Deze roetdeeltjes bevatten mogelijk schadelijke verbrandingsproducten (zoals dioxines) die wel in hun eitjes terecht komen.

Mogen mijn kinderen buiten spelen na een asbestbrand?

Asbeststukjes vormen enkel een risico indien ze asbestvezels vrijstellen die in droge omstandigheden kunnen opwaaien en ingeademd worden. Door het breken of belopen van asbeststukjes kunnen potentieel asbestvezels vrijkomen. Dit kan je vermijden door contact (belopen, ...) met de verontreinigde oppervlaktes te vermijden. Zo riskeer je ook niet om via kledij of schoeisel asbestdeeltjes mee te dragen naar binnen.

Vegetatie en bodemvocht in de tuin, zeker bij regen of mist, houden asbestdeeltjes altijd in sterke mate vast zodat opwaaiing van asbestvezels minimaal is. Bij droog en winderig weer kan je in afwachting best je ramen en deuren gesloten houden.

De gemeente zal in samenspraak met de asbestdeskundige alle terreinen onderzoeken en waar nodig een sanering laten uitvoeren door een saneerder. Na onderzoek, al dan niet na sanering zal je op de hoogte gebracht worden wanneer je deze zones opnieuw kan betreden (vrijgave).

Hebben (huis)dieren tijdens de brand nog speciale aandacht nodig?

Huisdieren worden best zo veel mogelijk binnen gehouden, totdat het gebied is vrijgegeven.

Mag ik mijn (huis)dieren buiten laten na de asbestbrand?

Als er in je tuin nog brokstukken liggen en je hebt de boodschap gekregen om binnen te blijven, hou dan ook je huisdieren binnen. Ze dragen immers na hun tocht in de tuin de asbestvezels via de poten mee naar binnen. Je kan dat vermijden door hun poten af te spoelen in een bakje met water. Laat je hond bij voorkeur elders uit en houd hem aan de leiband. Als je huisdieren, zoals katten, toch buiten laat, spoel dan de pootjes af met water als ze weer naar binnen komen.

Ik ben zwanger. Loop ik of mijn ongeboren kind extra risico?

Als je zwanger bent, loop je geen extra risico als je asbestvezels inademt. Omdat de vezels niet tot bij het ongeboren kindje raken, is er geen enkel risico voor zijn of haar gezondheid. Natuurlijk is het voor je eigen gezondheid wel aan te raden voorzichtig te zijn.

Ik moet erg hoesten. Heb ik asbestvezels ingeademd?

Het inademen van asbestvezels veroorzaakt geen hoest. Als je in de rook gestaan hebt, zijn je luchtwegen waarschijnlijk geïrriteerd door de rook en dit kan hoestbuien uitlokken.

Kan ik laten onderzoeken of ik na contact met asbest gezondheidsschade heb opgelopen ?

Je kan je niet laten testen om te onderzoeken of je asbestvezels hebt ingeademd. Een medisch onderzoek onmiddellijk na een vermoeden van blootstelling heeft dus absoluut géén zin, zeker niet als het om een toevallige of eenmalige blootstelling gaat. Zelfs als je op dat moment in contact kwam met vrije asbestvezels, is de kans immers verwaarloosbaar klein dat je er ziek van wordt. Bovendien is er bij asbest een 'latentietijd' van gemiddeld 40 jaar tussen blootstelling en ziekte. Dat wil zeggen dat eventuele ziekteverschijnselen pas vast te stellen zijn gemiddeld 40 jaar na het inademen van vrije asbestvezels. Asbestziekten geven dus nooit ziekteverschijnselen of symptomen die op korte termijn na de blootstelling opgespoord kunnen worden.

Bestaat er een behandeling die kan voorkomen dat ik ziek wordt na contact met asbest?

Neen, er bestaan geen behandelingen die voorkomen dat je later mogelijk ziek wordt. Het is wel geweten dat roken en asbest elkaars kankerverwekkend vermogen versterken. Dit betekent dat wanneer je rookt en in contact komt met asbestvezels je een hoger risico loopt om ziek te worden dan wanneer je niet rookt en in contact komt met asbestvezels. Door te stoppen met roken, schakel je dit mogelijk extra risico uit.

Mag ik zwemmen in een buitenzwembad na een asbestbrand in de buurt?

Als er in het water stof, brokstukken of roet drijven dan wordt zwemmen afgeraden. De gemeente zal in samenspraak met de asbestdeskundige alle terreinen onderzoeken en waar nodig een asbestverwijdering laten uitvoeren door een saneerder. Voor een zwembad betekent dit mogelijk leegzuigen en reiniging van de filters. Indien enkel grotere fragmenten hechtgebonden asbestfragmenten worden aangetroffen, kunnen deze eventueel met schepnetten worden ingezameld en afsluitbaar verpakt worden voor afvoer naar het containerpark.

Bronnen

- Protocol asbestbrand GGD Brabant en Friesland
<http://www.ggdbzo.nl/informatie/milieu/Paginas/Asbest.aspx>
- GGD richtlijn medische milieukunde – Gezondheidsrisico's van asbest in woningen en publieke gebouwen (RIVM rapport 2014-0047/2014)
- Leidraad asbestbranden, OVAM, mei 2016
- www.asbestinfo.be